

Forsvarsakademiet
Dekan Ole Kværnø
Anne-Marie Sikker Sørensen

Sendt pr. e-mail:

fak@fak.dk, dekan@fak.dk, UF-04@fak.dk

Positiv akkreditering af ny diplomuddannelse: Den militære diplomuddannelse.

Akkrediteringsrådet har 24. november 2014 akkrediteret den ansøgte diplomuddannelse 'den militære diplomuddannelse' i København **positivt**, jf. akkrediteringslovens § 14, stk. 1.¹ Rådet har truffet afgørelsen på baggrund af vedlagte akkrediteringsrapport fra Danmarks Akkrediteringsinstitution.

Det er rådets faglige helhedsvurdering, at uddannelsen opfylder kriterierne for kvalitet på tilfredsstillende vis.

Rådet har vurderet uddannelsen ud fra de kriterier for kvalitet, som fremgår af akkrediteringsbekendtgørelsen² og "Vejledning til uddannelsesakkreditering (nye uddannelser og udbud)", 30. september 2013.

Akkrediteringen er gældende til og med 31. november 2020, jf. akkrediteringslovens § 15. Uddannelsen udbydes i København.

Der tages forbehold for, at det juridiske grundlag for uddannelsen endnu ikke er tilvejebragt.

I er velkomne til at kontakte direktør Anette Dørge på e-mail: akkr@akkr.dk, hvis I har spørgsmål eller behov for yderligere information.

Med venlig hilsen

Per B. Christensen
Formand
Akkrediteringsrådet

Anette Dørge
Direktør
Danmarks Akkrediteringsinstitution

Bilag:

Kopi af akkrediteringsrapport

Dette brev er også sendt til:

Styrelsen for Videregående Uddannelser, Uddannelses- og Forskningsministeriet

¹ Lov nr. 601 af 12. juni 2013 om Akkrediteringsinstitutionen for videregående uddannelser (akkrediteringsloven)

² Bekendtgørelse nr. 745 af 24. juni 2013 om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner og godkendelse af nye videregående uddannelser (akkrediteringsbekendtgørelsen)

Akkrediteringsrådet

28. november 2014

Bredgade 38

1260 København K

Tel. 3392 6900

Fax 3392 6901

Mail akkr@akkr.dk

Web www.akkr.dk

CVR-nr. 3060 3907

Sagsbehandler

Malene Hyldekrog

Tel. 72318808

Mail mahy@akkr.dk

Ref.-nr. 14/017062-07

Danmarks
Akkrediteringsinstitution

**Akkrediterings-
rapport**

2014

NY UDDANNELSE

DEN MILITÆRE DIPLOMUDDANNELSE FORSVARSAKADEMIET

Den militære diplomuddannelse
Forsvarsakademiet
14/017062
November 2014

Publikationen er offentliggjort elektronisk på www.akkr.dk

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	3
Indstilling	4
Begrundelse for indstilling	4
Akkrediteringspanelet	4
Grundoplysninger.....	5
Uddannelsens mål for læringsudbytte.....	6
Uddannelsens struktur.....	9
Kriterium II: Videngrundlag.....	12
Kriterium III: Mål for læringsudbytte.....	15
Kriterium IV: Tilrettelæggelse og gennemførelse.....	20
Kriterium V: Intern kvalitetssikring og -udvikling	22
Om akkrediteringen	25
Sagsbehandling.....	26
Dokumentation – samlet oversigt	26
Juridiske opmærksomhedspunkter	26

Indstilling

Danmarks Akkrediteringsinstitution (AI) indstiller Forsvarsakademiets ansøgning om akkreditering af den militære diplomuddannelse til:

Positiv akkreditering

Begrundelse for indstilling

Forsvarsakademiet informerer om, at som en del af Forsvarsforliget 2013-17 vil officersuddannelsen i gennemsnit vare 28 måneder og omfatte den ansøgte militære diplomuddannelse. På den baggrund er der blevet udviklet nye officersuddannelser for de tre værn, Hæren, Søværnet og Flyvevåbnet, hvori den militære diplomuddannelse indgår.

Den ansøgte militære diplomuddannelse vil bestå af tre uddannelsesretninger inden for hhv. Hæren, Søværnet og Flyvevåbnet. Der er fælles læringsmål for den samlede uddannelse og uddannelsesretningsspecifikke læringsmål for hver af de tre retninger. De tre retninger er struktureret forskelligt, men består af tre grundmoduler, der går på tværs af de tre retninger.

Akkrediteringspanelet vurderer samlet set, at der er sammenhæng mellem uddannelsens indhold og målene for læringsudbytte, og at det gælder både for de generelle mål og for de uddannelsesretningsspecifikke mål.

Akkrediteringspanelets vurdering af adgangskravene for optagelsen på diplomuddannelsen bygger på forudsætningen om, at Forslag til lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne vedtages (se Juridiske opmærksomhedspunkter, s. **Fejl! Bogmærke er ikke defineret.**).

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsen vil blive tilknyttet relevante faglige miljøer for både grundmodulerne og de tre uddannelsesretninger. Uddannelsen vil blive baseret på ny viden fra de tre eksisterende forskningsinstitutter: Institut for Ledelse og Organisation (ILO), Institut for Strategi (IFS) og Institut for Militære Operationer (IMO). Uddannelsen vil blive tilrettelagt af undervisere, der deltager i og har aktiv kontakt til relevante forsknings- og udviklingsmiljøer. De studerende vil få kontakt til det relevante videngrundlag gennem undervisernes inddragelse af forsknings- og udviklingsprojekter i undervisningen og gennem mulighed for deltagelse i konferencer og udvekslingsbesøg.

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsen vil blive tilrettelagt, så den studerende kan nå uddannelsens mål for læringsudbytte inden for den normerede studietid og med en samlet arbejdsbelastning svarende til uddannelsens omfang på 60 ECTS-point. Undervisningen på uddannelsen vil være pædagogisk kvalificeret.

Endelig vurderer panelet, at der vil blive gennemført løbende kvalitetssikring og -udvikling af uddannelsens tilrettelæggelse og gennemførelse. Institutionen vil indsamle, analysere og anvende relevant information, herunder de studerendes evalueringer af undervisningen. Periodiske evalueringer af uddannelsen vil inddrage aftagere gennem et aftagerpanel under Forsvarsakademiets Uddannelsesforum og gennem dimittendundersøgelser. Uddannelsens fysiske faciliteter og materielle ressourcer er relevante for at realisere målene for læringsudbytte.

Akkrediteringspanelet

Denne rapport er udarbejdet af AI i samarbejde med et akkrediteringspanel, som er nedsat til lejligheden. Panelet er sammensat, så medlemmerne har indgående viden om uddannelsens fagområder, uddannelsesrettelæggelse og -gennemførelse og forholdene på arbejdsmarkedet. Panelet består af:

- Tormod Heier, ph.d., oberstløjtnant ved Forsvarets stabsskole på Forsvarets højskole i Norge. Tormod Heier er tidligere chef for Afdeling for international virksomhed (NODEFIC).
- Tue Sanderhage, cand.mag. i pædagogik, uddannelsesforskning og kommunikation, institutchef på Institut for Ledelse og Forvaltning på Det Samfundsfaglige og Pædagogiske Fakultet på Professionshøjskolen Metropol.
- Jan Hallenberg, ph.d., professor, chef for Institutionen för säkerhet, strategi och ledarskap (ISSL) på Försvarshögskolan i Sverige. Jan Hallenberg er tidligere gæsteforsker ved Princeton University, Harvard University og University of California, Berkeley og forsker bl.a. i internationale relationer og sikkerhedspolitik.
- Jens Ringsmose, ph.d., lektor og institutleder ved Institut for Statskundskab, Syddansk Universitet. Jens Ringsmose var i 2009-10 med til at udvikle og få akkrediteret den engelsksprogede kandidatuddannelse, Master of International Security and Law, Syddansk Universitet. 2010-14 var han Head of Study Program på samme uddannelse. Jens Ringsmoses forskning er først og fremmest forankret i war studies-traditionen. Han er forfatter til en række artikler og bøger om væbnet konflikt.
- Daniel Peter Larsen, master i politivirksomhed, strategisk analytiker i Københavns Politi. Daniel Peter Larsen har tidligere undervist i kriminologi på Politiskolen.

Akkrediteringspanelet har været i høring hos institutionen, som har haft mulighed for at gøre indsigelse, hvis der var tvivl om et panelmedlems habilitet. Alle panelmedlemmerne har underskrevet en habilitetserklæring og en erklæring om tavshedspligt.

Grundoplysninger

Uddannelsens adresse

Uddannelsen vil blive udbudt på Forsvarsakademiet, Ryvangs Allé 1, København Ø.

Yderligere vil der blive undervist på officersskolerne:

Den militære diplomuddannelse for Hæren:	Hærens Officersskole, København
Den militære diplomuddannelse for Søværnet:	Søværnets Officersskole, København
Den militære diplomuddannelse for Flyvevåbnet:	Flyvevåbnets Officersskole, København.

Sprog

Undervisningen vil foregå på dansk.

Hovedområde

”Formålet med Forsvarets militære diplomuddannelse er, at den uddannede har udviklet sine personlige og faglige kompetencer til selvstændigt at kunne varetage opgaver som officer i Hæren, Søværnet eller Flyvevåbnet henholdsvis Hjemmeværnet på funktionsniveauet premierløjtnant. Den færdiguddannede skal kunne vurdere, reflektere over og anvende teoretiske og metodiske elementer, der indgår i officerens militære praksis, hvilket primært omhandler militær ledelse, militære operationer og militær strategi.”
(Udkast til bekendtgørelse om Forsvarets militære diplomuddannelse [Udsendt den 19. september 2014]).

Forventet optag

130 studerende ved første optag med følgende fordeling mellem de tre uddannelsesretninger:

Den militære diplomuddannelse for Hæren:	75 studerende
Den militære diplomuddannelse for Søværnet:	25 studerende
Den militære diplomuddannelse for Flyvevåbnet:	30 studerende.

Uddannelsens mål for læringsudbytte

Bekendtgørelse

Udkast til Bekendtgørelse om Forsvarets militære diplomuddannelse (udsendt 19. september 2014).

Studieordning

Udkast til ”Studieordning for den militære diplomuddannelse” (august 2014).

Den militære diplomuddannelse består af tre uddannelsesretninger, for henholdsvis Hæren, Søværnet og Flyvevåbnet. Disse tre uddannelsesretninger består alle af syv moduler, hvoraf tre er ens på tværs af de tre retninger. Strukturen for uddannelsen er forskellig for de tre retninger, hvilket fremgår af de tre efterfølgende figurer.

Uddannelsens mål for læringsudbytte

Efter endt ”militær diplomuddannelse” skal den studerende have nået følgende overordnede og generelle mål for læringsudbytte:

Viden og forståelse

- Skal have udviklingsbaseret viden om Forsvarets ledelses-, styrings og forvaltningsgrundlag, herunder om Forsvarets rolle som politisk styret organisation i det danske samfund.
- Skal have udviklingsbaseret viden om praksis og anvendt teori og metode inden for officerens praksis, herunder militær ledelse, militære operationer og militær strategi.
- Skal i et videnskabsteoretisk perspektiv kunne forstå praksis, anvendt teori og metode af relevans for det praktiske virke som officer.
- Skal i et videnskabsteoretisk perspektiv have forståelse for Forsvarets rolle som et instrument i
- Danmarks samlede sikkerhedspolitik og for internationale miljøer og kulturer.
- Skal have forståelse for praksis og anvendt metode i relation til de folkeretslige regler for magtanvendelse før og under en konflikt.
- Skal i et videnskabsteoretisk perspektiv kunne reflektere over officerens profession og praksis samt anvendelse af teori og metode.

Færdigheder

- Skal kunne anvende metoder og redskaber og skal mestre de færdigheder, der knytter sig til
- beskæftigelsen som officer, herunder militær ledelse, militære operationer og militær strategi.
- Skal kunne vurdere praksisnære og teoretiske problemstillinger inden for virket som officer samt begrunde og vælge relevante løsningsmodeller.
- Skal på både dansk og engelsk kunne formidle praksisnære og faglige problemstillinger og løsninger til medarbejdere og ledere inden for egen enhed samt eksterne samarbejdspartnere.

Kompetencer

- Skal kunne håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer i relation til officerens praksis.
- Skal selvstændigt kunne indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde såvel indenfor egen enhed som med eksterne relationer i en national og international ramme.
- Skal kunne påtage sig ansvar indenfor rammerne af en militær etik.
- Skal kunne udvikle egen officerspraksis.

Læringsmål for uddannelsesretningen den militære diplomuddannelse for Hæren

Efter endt ”militær diplomuddannelse for Hæren” skal den studerende have nået følgende specifikke delmål for læringsudbytte.

Viden og forståelse

- Skal have udviklingsbaseret viden om teorier, metoder, begreber, principper og processer indenfor det hærtaktiske område, den føringsmæssige praksis, og det ledelsesmæssige område og praksis.
- Skal i et videnskabsteoretisk perspektiv have teoretisk og praktisk forståelse for udviklingen af den militære profession og de dertil knyttede ledelsesmæssige udfordringer i relation til samfundets udvikling.
- Skal have forståelse for det taktiske doktringrundlag på underafdelingsniveau i Hæren, med henblik på at skabe forståelse for sammenhængen våbenarterne imellem.
- Skal i et videnskabsteoretisk perspektiv kunne reflektere over det taktiske doktringrundlag og overvejelsesmetodikker på delingsniveau med anvendelse af metoder og teorier.

Færdigheder

- Skal kunne anvende relevant teori og metode samt Hærens taktiske principper og doktriner i forbindelse med virket som taktisk fører på delingsniveau både til løsning af større planlægningsopgaver og ved indsættelse i operative sammenhænge.
- Skal ud fra en lokal sikkerhedspolitisk situation kunne analysere og vurdere en problemstilling og begrunde valg af løsning, herunder at afvige fra doktrinen og anvende principperne for føringsvirksomhed i en praksisnær kontekst.
- Skal kunne formidle større planlægningsopgaver, herunder taktiske og ledelsesmæssige overvejelser og beslutninger til divergerende interessenter.

Kompetencer

- Skal kunne håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer i national og international tjeneste, herunder lede og føre en deling.
- Skal selvstændigt kunne tage ansvar for arbejdsprocesser og ledelsesmæssige udfordringer som fører for en deling og i tværfaglige samarbejder med henblik på at realisere Hærens målsætninger.
- Skal kunne opsøge ny viden, udvikle egne soldatermæssige færdigheder og udvikle underlagt enhed gennem et taktisk og ledelsesmæssigt perspektiv.

Læringsmål for uddannelsesretningen den militære diplomuddannelse for Søværnet

Efter endt ”militær diplomuddannelse for Søværnet” skal den studerende have nået følgende specifikke delmål for læringsudbytte.

Viden og forståelse

- Skal have udviklingsbaseret viden om teorier, metoder, begreber, principper og processer indenfor den sømilitære officers operative, ledelses- og læringsmæssige område med vægt på den maritime operative praksis.
- Skal i et videnskabsteoretisk perspektiv kunne forstå den kompleksitet som Søværnets sejlede enheder opererer i.
- Skal have forståelse for Søværnets operative virke, herunder de administrative processer, maskintekniske, våben- og elektroniktekniske samt taktiske værktøjer og deres interaktion.
- Skal i et videnskabsteoretisk perspektiv kunne reflektere over teoriens, begrebers og metoders betydning i forhold til Søværnets operative virke i det fulde konfliktspektrum, både national og internationalt.

Færdigheder

- Skal kunne anvende ledelsesteoretiske og pædagogiske teorier samt redskaber om maritime operationer, strategi og ledelse.
- Skal kunne planlægge, lede og fordele løsningen af de pålagte opgaver der ligger inden for søofficerens fagområde.
- Skal kunne vurdere operative og ledelsesmæssige problemstillinger af sømilitær karakter samt begrunde og vælge relevante løsningsmodeller.

Kompetencer

- Skal kunne håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer i en daglig ledelsesmæssig og faglig kontekst i Søværnet både nationalt og internationalt.
- Skal selvstændigt kunne indgå i et tværfagligt samarbejde og tage ansvar for arbejdsprocesser og ledelsesmæssige udfordringer i det sømilitære spektrum.
- Skal som leder og rollemodel være kulturbærende og kunne påtage sig ansvar for at efterleve Søværnets værdier.
- Skal kunne tage ansvar for egen og underlagt personels udvikling inden for professionens rammer.

Læringsmål for uddannelsesretningen den militære diplomuddannelse for Flyvevåbnet

Efter endt ”militær diplomuddannelse for Flyvevåbnet” skal den studerende have nået følgende specifikke delmål for læringsudbytte.

Viden og forståelse

- Skal have udviklingsbaseret viden om praksis og teorier, metoder, begreber, principper og processer inden for luftoperationer, militær strategi og ledelse af relevans for virket som officer i Flyvevåbnet.
- Skal have udviklingsbaseret viden om Flyvevåbnets styrings- og forvaltningsgrundlag.
- Skal i et videnskabsteoretisk perspektiv kunne forstå praksis, anvendt teori og metode om luftoperationer, militær strategi og ledelse af relevans for det praktiske virke som officer i Flyvevåbnet.
- Skal kunne reflektere over teoriens, begrebets og metodens betydning i forhold til Flyvevåbnets operative virke i det fulde konfliktspektrum, nationalt og internationalt.

Færdigheder

- Skal kunne planlægge og bidrage til gennemførelse af Forsvarets luftoperationer.
- Skal kunne planlægge, lede, fordele og evaluere pålagte opgaver i forhold til underlagt personel.
- Skal kunne anvende Flyvevåbnets styrings- og forvaltningsgrundlag i virket som officer.
- Skal kunne vurdere praksisnære og teoretiske problemstillinger med luftoperative, militærstrategiske og ledelsesmæssige dimensioner inden for virket i Flyvevåbnet og vælge relevante løsningsmodeller.
- Skal kunne formidle praksisnære og faglige problemstillinger og løsninger til medarbejdere og ledere inden for egen enhed samt eksterne samarbejdspartnere under anvendelse af forsvarrets kommunikative politikker, strategier, direktiver og bestemmelser.

Kompetencer

- Skal kunne håndtere komplekse, strategiske situationer under internationale operationer i relation til officerens praksis i Flyvevåbnet i overensstemmelse med de strategiske mål.
- Skal selvstændigt udøve ledelse af egen enheds opgaveløsning, herunder påtage sig medansvar for såvel proces som produkt.
- Skal som leder og rollemodel være kulturbærende og kunne påtage sig ansvar for at efterleve Flyvevåbnets værdier.
- Skal kunne identificere egne og underlagt personels læringsbehov og strukturere nødvendig kompetenceudvikling.

Uddannelsens struktur

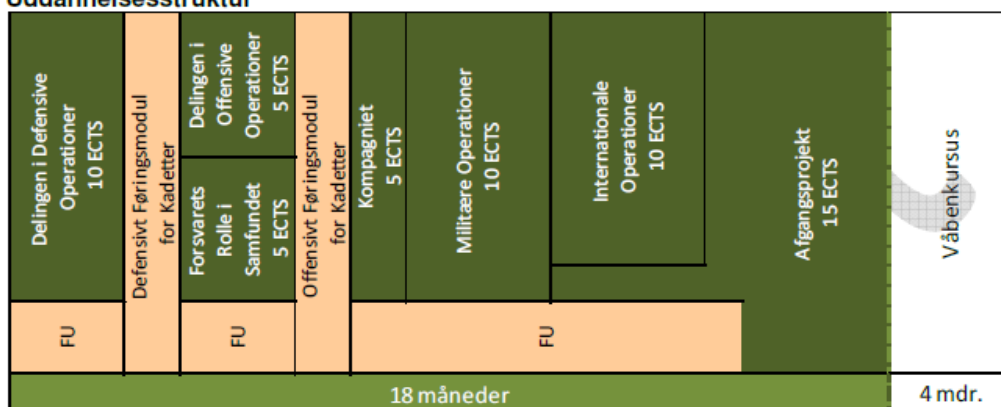
Strukturen for uddannelsen er fastlagt i udkast til ”Studieordning for den militære diplomuddannelse” (august 2014).

Den militære diplomuddannelse består af tre uddannelsesretninger for henholdsvis Hæren, Søværnet og Flyvevåbnet. Disse tre uddannelsesretninger består alle af syv moduler, hvoraf tre er ens på tværs af de tre retninger. Stukturen for uddannelsen er forskellig for de tre retninger, hvilket fremgår af de tre efterfølgende figurer.

Den militære diplomuddannelse for Hæren

Den militære diplomuddannelse for Hæren består af de syv moduler, som gennemføres over en periode på 18 måneder. Den militære diplomuddannelse for Hæren gennemføres parallelt med funktionsuddannelsen (FU), som er en del af den samlede officersuddannelse for Hæren. (Studieordningen, s. 8 (af 56)).

Uddannelsesstruktur

Den militære diplomuddannelse for Søværnet

Den militære diplomuddannelse for Søværnet består af de syv moduler, som gennemføres som fuldtidsstudie, dvs. på 12 måneder (studieordningen, s. 11 (af 56)).

Uddannelsesstruktur

Den militære diplomuddannelse for Flyvevåbnet

Den militære diplomuddannelse for Flyvevåbnet består af de syv moduler (studieordningen, s. 14 (af 56)).

Uddannelsesstruktur

Officeren og Krigen 10 ECTS	Militær Ledelse og Styring 10 ECTS	Forsvarets Rolle i Samfundet 5 ECTS	Militær Strategi 5 ECTS	Militære Operationer 10 ECTS	Officeren i Krig 5 ECTS	Afgangsprojekt 15 ECTS
12 måneder						

Uddannelsens aktivitetstyper

Forsvarsakademiet har redegjort for, at den planlagte aktivitet på uddannelsen vil fordele sig på denne måde (bilag 16):

Modul	Undervisning		Vejledning	Andre uddannelsesaktiviteter
	Undervisnings- -lektioner med holdstørrelse ≤40 (opgjort i lektioner á 45 min.)	Undervisnings- -lektioner med holdstørrelse >40 (opgjort i lektioner á 45 min.)		
Obligatoriske moduler				
Forsvarets Rolle i Samfundet, 5 ECTS	72	10	0,5	
Militære Operationer, 10 ECTS	155	15	0,5	
Afgangsprojekt, 15 ECTS	20		30	Specialeskrivning
Hæren uddannelses- retningsmoduler				
Delingen i Defensive Operationer, 10 ECTS	152	38	0,5	
Delingen i Offensive Operationer, 5 ECTS	74	19	0,5	
Kompagniet 5 ECTS	70	17	0,5	
Internationale Operationer, 10 ECTS	152	38	0,5	
Søværnet uddannelses- retningsmoduler				
Ledelse 10 ECTS	145		0,5	
Maritime Myndighedsopgaver 5 ECTS	75		0,5	
Maritim Emergency Management 5 ECTS	75		0,5	
Sømilitær Ledelse 10 ECTS	135		0,5	Projekt skib (synteseøvelse) 2 ECTS
Flyvevåbnet uddannelses- retningsmoduler				
Officeren og Krigen 10 ECTS	145		0,5	
Militær Ledelse og Styring, 10 ECTS	145		0,5	
Militær Strategi 5 ECTS	75		0,5	
Officeren i Krig 5 ECTS	60		0,5	Projektorienteret forløb 3 ECTS

Kriterium II: Videngrundlag

Uddannelsen er baseret på det videngrundlag, som følger af reglerne for uddannelsen.

Uddybning:

- uddannelsen er tilknyttet et relevant fagligt miljø, hvor underviserne samlet set lever op til de krav til kvalifikationer og kompetencer, der følger af reglerne for uddannelsen,
- uddannelsen er baseret på ny viden og tilrettelægges af undervisere, der deltager i eller har aktiv kontakt med relevante forsknings- eller udviklingsmiljøer,
- de studerende har kontakt til det relevante videngrundlag, fx gennem inddragelse i aktiviteter relateret hertil.

Vurdering

Kriteriet er opfyldt tilfredsstillende.

Akkrediteringspanelet vurderer, at Forsvarsakademiet har sandsynliggjort, at uddannelsen vil blive tilknyttet de relevante faglige miljøer inden for de tre uddannelsesretninger på uddannelsen. Uddannelsen vil blive baseret på ny viden fra de tre eksisterende forskningsinstitutter. Uddannelsen vil blive tilrettelagt af undervisere, der deltager i og har aktiv kontakt til relevante forsknings- og udviklingsmiljøer. De studerende vil få kontakt til det relevante videngrundlag gennem underviserens inddragelse af forsknings- og udviklingsprojekter i undervisningen og gennem mulighed for deltagelse i konferencer og udvekslingsbesøg.

Uddybning af vurderingen

Den samlede vurdering af kriteriet er baseret på vurderinger af følgende forhold:

Bliver uddannelsen tilknyttet et relevant fagligt miljø?

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsen vil blive tilknyttet et relevant fagligt miljø inden for de tre uddannelsesretninger, som uddannelsen består af.

Akkrediteringspanelet vurderer, at de 35 tilknyttede undervisere samlet set lever op til kravene til kvalifikationer og kompetencer gennem deres uddannelse og erhvervs erfaring. Forsvarsakademiet har redegjort for, at underviserens uddannelsesbaggrunde er en blanding af militær og civil uddannelse. De militære undervisere har typisk Forsvarets tidligere Videreuddannelsestrin II for militære ledere og/eller en relevant civil masteruddannelse samt operativ erfaring fra forskellige myndigheder i Forsvaret. De civile undervisere har en relevant kandidat- og/eller masteruddannelse. En af underviserne har en ph.d.-uddannelse, og tre er ph.d.-studerende. Flere af underviserne har undervisnings erfaring fra de nuværende professionsbacheloruddannelser på Officersskolerne.

Underviserne på diplomuddannelsen bliver tilknyttet Forsvarsakademiets eksisterende institutter:

- Institut for Ledelse og Organisation (ILO)
- Institut for Strategi (IFS)
- Institut for Militære Operationer (IMO).

For at sikre, at der tilføres viden fra institutterne til uddannelsen, vil der, til hvert enkelt modul, blive tilknyttet en eller flere fag- eller professionsrelevante forskere eller en ph.d.-studerende. Deres opgave vil bl.a. være at sikre, at den nyeste relevante forskning indgår i undervisningen.

Forsvarsakademiet har redegjort for flere tiltag, der skal sikre, at uddannelsen vil få tilført viden fra beskæftigelsesområdet. Dette vil bl.a. blive sikret gennem Forsvarets Uddannelsesforum, inddragelse af militært personel fra Forsvaret og underviserens dialog med aftagere (bilag 7). Uddannelsesforummet består af repræsentanter fra Forsvarets myndigheder samt Hjemmeværnskommandoen, Forsvarets Efterretningstjeneste, Forsvarsministeriet og Forsvarsakademiet. Uddannelsesforummet skal være med til at sikre uddannelsens

udvikling og sikre, at den vil blive baseret på ny viden om centrale tendenser fra beskæftigelsesområdet. Forsvarsakademiet har yderligere redegjort for, at der i undervisningen bliver inddraget militært personel fra Forsvaret, når der eksempelvis skal undervises i nyere internationale operationer, og anden specialistviden, som instituttets egne undervisere ikke besidder. Underviserne på uddannelsen skal selv deltage i denne undervisning og skal derefter inddrage den nye viden i den øvrige undervisning. Desuden er underviserne i dialog med de praktikvirksomheder, som de studerende på officersuddannelsen er i praktik hos (ansøgningen, s. 5).

For at sikre, at underviserne på uddannelsen er opdateret med det nyeste viden, udarbejdes der årligt en personlig udviklingskontrakt med hver underviser. Her aftaler underviserne og ledelsen, hvilket nationalt eller internationalt efteruddannelsesforløb eller seminar underviseren skal deltage i, for at vedkommende kan være opdateret med den nyeste viden. Eksempelvis er flere undervisere i gang med at gennemføre en relevant masteruddannelse, eller de er ph.d.-studerende. Desuden er underviserne forpligtede til at holde sig opdaterede med ny viden om centrale tendenser, relevante evaluering-, forsøgs- og udviklingsaktiviteter samt relevant forskning, både national og international. Herudover har underviserne adgang til og mulighed for at rekvirere relevante bøger, rapporter og lign. fra bl.a. Forsvarets bibliotek (ansøgningen, s. 7).

Forsvarsakademiet har desuden redegjort for, at underviserne deltager i aktuelle og relevante konferencer, kurser og seminarer, som afholdes af bl.a.:

- Forsvarsakademiet
- Forsvarskommandoen
- Hæren, Søværnet og Flyvevåbnet
- Det Krigsvidenskabelige Selskab
- Københavns, Syddansk og Aarhus Universiteter
- Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS)
- Center for Militære Studier (CMS)
- Det Udenrigspolitiske Selskab.

Derudover samarbejder underviserne med de skandinaviske, britiske og amerikanske officersskoler og deltager i militære internationale konferencer og seminarer, hvor der er fokus på både ny viden om centrale tendenser, forsøgs- og udviklingsarbejder og relevant ny forskning. Ud over at underviserne deltager i aktiviteter ved de nævnte institutioner, inviteres forskere og andre relevante oplægsholdere til at holde oplæg for Forsvarsakademiets studerende og undervisere (ansøgningen, s. 7).

Akkrediteringspanelet vurderer, at der vil være en sammenhæng mellem indholdet af uddannelsens moduler og videngrundlaget i det faglige miljø. Forsvarsakademiet har udarbejdet en oversigt, hvor hvert af modulerne på uddannelsen er sammenholdt med, hvilken viden i form af projekter, aktiviteter eller samarbejder der vil understøtte at de studerende får den nødvendige viden (bilag 8). For grundmodulet militære operationer vil der tilgå viden gennem underviserne tilknyttet til Forsvarsakademiets Institut for Militære Operationer, hvor de vil bl.a. vil inddrage viden fra det nyeste forsknings- og udviklingsarbejde på instituttet og resultater fra de masterstuderendes projekter. Yderligere vil underviserne inddrage viden gennem deres deltagelse i de danske, norske og svenske officersskolers operationsseminarer. Desuden tilgår der viden til modulet, ved at der inddrages militære praktikere i undervisningen. Forsvarsakademiet har for hvert af grundmodulerne og alle uddannelsesretningsmodulerne beskrevet, hvordan videngrundlaget sikres. Desuden har Forsvarsakademiet redegjort for, at der generelt anvendes ny faglitteratur direkte i undervisningen i samtlige moduler.

Har tilrettelæggerne kontakt til det relevante videngrundlag?

Akkrediteringspanelet vurderer, at de ansvarlige tilrettelæggere på uddannelsen har kontakt til det relevante vidensgrundlag.

Forsvarsakademiet har redegjort for, at institutionens uddannelsesafdeling er ansvarlig for, i samarbejde med Forsvarsakademiets forskningsinstitutter, at tilrettelægge undervisningen på diplomuddannelsen. Uddannelsesafdelingen er ansvarlig for at koordinere, hvilke institutter der har ansvaret for hvilke moduler, og at

der er en progression igennem den samlede diplomuddannelse. Den ansvarlige fra uddannelsesafdelingen har en militærfaglig uddannelse.

Forsvarsakademiets institutter er ansvarlige for tilrettelæggelse og gennemførelse af diplomuddannelsens enkelte moduler. For hvert modul udpeges en modulansvarlig fra et af institutterne. Hvilket institut der er tale om, afhænger af modulets faglighed. Den modulansvarlige har ansvaret for at samarbejde med modulets øvrige undervisere, for, at modulets indhold og undervisningsform understøtter modulets læringsmål, og for, at der er sammenhæng i modulets undervisning, og at den lever op til kravene for en diplomuddannelse. De modulansvarlige og underviserne har direkte kontakt til relevante udviklings- og forskningsmiljøer, idet de er tilknyttet et af Forsvarsakademiets tre institutter.

Får de studerende kontakt til det faglige miljø og videngrundlaget?

Akkrediteringspanelet vurderer, at de studerende vil få kontakt til uddannelsens videngrundlag. Forsvarsakademiet har redegjort for, at de studerende på forskellig vis vil få kontakt til forsknings- og udviklingsprojekter.

Forsvarsakademiet har redegjort for, at underviserne i undervisningen vil inddrage viden fra forskellige forsøgs- og udviklingsprojekter, som Forsvaret og de operative myndigheder gennemfører. Desuden vil det være muligt for de studerende at deltage i konferencer og udvekslingsbesøg nationalt og internationalt, bl.a. på DIIS, på Syddansk Universitet, i Det Krigsvidenskabelige Selskab og på den norske Krigsskole. Herigennem vil de kunne få et indblik i den førende forskning og de udviklingstendenser, der er i det samfundsvidenskabelige, militæroperative og ledelsesmæssige felt på nationalt og internationalt plan.

Kriterium III: Mål for læringsudbytte

Der er sammenhæng mellem uddannelsens indhold og målene for læringsudbytte.

Uddybning:

- uddannelsens mål for læringsudbytte lever op til den relevante typebeskrivelse i den danske kvalifikationsramme for videregående uddannelser,
- der er sammenhæng mellem uddannelsens struktur, læringsmål og adganggrundlag set i forhold til målene for læringsudbytte.

Vurdering

Kriteriet er opfyldt tilfredsstillende.

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsens mål for læringsudbytte lever op til typebeskrivelsen for en diplomuddannelse i den danske kvalifikationsramme for videregående uddannelse. Desuden vurderer panelet, at der er en sammenhæng mellem uddannelsens struktur og læringsmål og adganggrundlag set i forhold til mål for læringsudbytte gældende for de tre uddannelsesretninger.

Uddybning af vurderingen

Den samlede vurdering af kriteriet er baseret på vurderinger af følgende forhold:

Har mål for læringsudbytte det rette niveau for uddannelsestypen?

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsens samlede mål for læringsudbytte har det rette niveau for en diplomuddannelse i den danske kvalifikationsramme for videregående uddannelse. I studieordningen for den militære diplomuddannelse er både uddannelsens overordnede og generelle mål for læringsudbyttet og målene for hver af de tre uddannelsesretninger beskrevet.

Er uddannelsens samlede læringsudbytte understøttet af uddannelsens elementer?

Akkrediteringspanelet vurderer, at læringsmålene for uddannelsens moduler understøtter uddannelsens samlede mål for læringsudbytte. Institutionen har for hvert enkelt af uddannelsens mål for læringsudbytte beskrevet, hvilke moduler inden for de tre uddannelsesretninger der skal medvirke til at opfylde målene. Dette er beskrevet i tre skemaer, hvoraf de generelle læringsmål for diplomuddannelsen og læringsmål for den konkrete uddannelsesretning fremgår (bilag 13, 14 og 15). Desuden fremgår det, hvordan læringsmålene på hvert modul understøtter, at uddannelsens samlede mål for læringsudbytte og uddannelsesretningens mål for læringsudbytte nås.

Studieordningen for den militære diplomuddannelse indeholder modulbeskrivelser for både grundmoduler og uddannelsesretningsspecifikke moduler. Gældende for alle tre uddannelsesretninger er, at der er tre grundmoduler, nemlig forsvarets rolle i samfundet (5 ECTS-point), militære operationer (10 ECTS-point) og afgangprojektet (15 ECTS-point).

Modulbeskrivelserne indeholder formål, læringsmål, indhold, undervisnings- og studiemetoder samt eksamensform. I studieordningen er det beskrevet, hvordan de studerende skal opnå viden om teori og praksis gennem et fokus på, at studerende inden for officersprofessionen skal opnå en udviklingsbaseret viden om praksis, teori og metode. Derudover skal de i et videnskabsteoretisk perspektiv lære at forstå og skelne mellem forskellige teorier og metoder samt kunne reflektere over forskellige teoriers og metoders betydning for officerens praksis. De studerende skal samtidig lære at anvende metoder og redskaber, der knytter sig til officersprofessionen, og kunne vurdere problemstillinger og begrunde og vælge løsningsmodeller. Endelig skal de lære at håndtere komplekse situationer, arbejde selvstændigt, tværfagligt, påtage sig ansvar for officersprofessionens etik og udvikle officerens praksis.

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsens struktur understøtter den faglige sammenhæng for de studerende. Forsvarsakademiet har redegjort for, at uddannelsen er tilrettelagt forskelligt, alt efter hvilken uddannelsesretning den studerende optages på. Strukturen for opbygningen af hver uddannelsesretning fremgår af afsnittet Uddannelsens struktur.

Eksempelvis skal de studerende i modulet Forsvarets rolle i samfundet opnå grundlæggende viden om relevante sikkerhedspolitiske teorier og basale folkeretlige aspekter til analyse af problemstillinger i dansk sikkerhedspolitik. Eksempelvis fremgår det af skemaet for uddannelsesretningen inden for Hæren, at den studerende ifølge uddannelsens generelle læringsmål bl.a. skal have udviklingsbaseret viden om praksis og anvendt teori og metode inden for officerens praksis, herunder militær ledelse, militære operationer og militær strategi. Derudover skal den studerende ifølge det specifikke læringsmål have udviklingsbaseret viden om teorier, metoder, begreber, principper og processer inden for det hærtaktiske område, den føringsmæssige praksis samt det ledelsesmæssige område og praksis. Denne viden skal de studerende tilegne sig på forskellig vis gennem alle modulerne.

Alle tre uddannelsesretninger består af syv moduler, hvoraf de tre er grundmoduler.

Militær diplomuddannelse for Hæren

Uddannelsesretningen gennemføres som en deltidsuddannelse over 18 måneder:

1. Delingen i defensive operationer, 10 ECTS-point
2. Delingen i offensive operationer, 5 ECTS-point
3. Forsvarets rolle i samfundet, 5 ECTS-point (grundmodul)
4. Kompagniet, 5 ECTS-point
5. Militære operationer, 10 ECTS-point (grundmodul)
6. Internationale operationer, 10 ECTS-point
7. Afgangsprojekt, 15 ECTS-point (grundmodul).

Modulerne delingen i defensive operationer, delingen i offensive operationer, forsvarets rolle i samfundet samt kompagniet er grundlæggende moduler, der omhandler forskellige aspekter af professionen. De to efterfølgende moduler om militære og internationale operationer er fordybelsesmoduler, hvor den studerende arbejder med en højere grad af kompleksitet. Slutteligt gennemføres der et afgangprojekt, hvorigennem den studerende bliver i stand til at identificere, reflektere over og analysere en praksisorienteret landmilitær problemstilling og angive løsningsmodeller og handlemuligheder gennem anvendelse af teori og metode (studieordningen, s. 8).

Akkrediteringspanelet vurderer, at læringsmålene for Hærens moduler understøtter uddannelsens samlede mål for læringsudbytte.

Militær diplomuddannelse for Søværnet

Uddannelsesretningen gennemføres, som en fuldtidsuddannelse over 12 måneder:

1. Ledelse, 10 ECTS-point
2. Forsvarets rolle i samfundet, 5 ECTS-point (grundmodul)
3. Militære operationer, 10 ECTS-point (grundmodul)
4. Maritime myndighedsopgaver, 5 ECTS-point
5. Maritime Emergency Management, 5 ECTS-point
6. Sømilitær ledelse, 10 ECTS-point
7. Afgangsprojekt, 15 ECTS-point (grundmodul).

Det første ledelsesmodul, ledelse, skal gøre den studerende bliver indført i rammerne for det generelle virke som militær leder. Det andet ledelsesmodul, sømilitær ledelse, der gennemføres efter de operativt orienterede moduler, sætter ledelsesvirket ind i en maritim kontekst, herunder de særlige ledelsesmæssige forhold, som gør sig gældende under de særlige maritime operationsvilkår. Modulet indeholder elementer som planlægning, styring og administration, så den studerende også indføres i grundlæggende militært management i en maritim kontekst. På modulet forsvarets rolle i samfundet opnår den studerende en generel forståelse af forsvaret som del af samfundet og forsvaret som et internationalt og nationalt politisk virkemiddel i en strategisk kontekst. De operativt orienterede moduler militære operationer, maritime myndighedsopgaver og Maritime Emergency

Management er tværfaglige og har generelt til formål at opbygge den studerendes kernefaglighed såvel i et teoretisk perspektiv som via konkrete cases (studieordningen, s. 11). Akkrediteringspanelet vurderer, at læringsmålene for Søværnets moduler understøtter uddannelsens samlede mål for læringsudbytte.

Militær diplomuddannelse for Flyvevåbnet

Uddannelsesretningen gennemføres som en fuldtidsuddannelse over 12 måneder:

1. Officeren og krigen, 10 ECTS-point
2. Militær ledelse og styring, 10 ECTS-point
3. Forsvarets rolle i samfundet, 5 ECTS-point (grundmodul)
4. Militær strategi, 5 ECTS-point
5. Militære operationer, 10 ECTS-point (grundmodul)
6. Officeren i krig, 5 ECTS-point
7. Afgangsprojekt, 15 ECTS-point (grundmodul).

De to moduler officeren og krigen og officeren i krig er tværfaglige og har to formål. Officeren og krigen skal introducere den studerende til rammerne for officerens generelle virke som officer i Forsvaret. Officeren og krigen binder de mellemliggende moduler sammen i en tværfaglig kontekst. De enkelte mellemliggende moduler er tilrettelagt, så de tager afsæt i officerens kernefaglighed i et teoretisk perspektiv, og efterfølgende anvendes de i modulet officeren og krigen i en konkret case, som er rettet mod officersprofessionen (studieordningen, s. 14). Akkrediteringspanelet vurderer, at læringsmålene for Flyvevåbnets moduler understøtter uddannelsens samlede mål for læringsudbytte.

Bygger uddannelsen videre på adgangsgrundlaget?

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsen bygger videre på adgangsgrundlaget, der er beskrevet i studieordningen (studieordningen, s. 5).

Akkrediteringspanelets vurdering af adgangskravene for optagelsen på diplomuddannelsen bygger på den forudsætning, at Forslag til lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne vedtages.

Af lovforslaget fremgår det, at lovændringen vil medføre, at:

Med forslaget får uddannelses- og forskningsministeren hjemmel til at godkende, at forsvarsministeren fastsætter bestemmelser om fravigelse af kravet om mindst 2 års relevant erhvervs erfaring for optagelse på den militære diplomuddannelse. Hermed får Forsvarsministeriet hjemmel til at fastsætte sine egne bestemmelser om adgangskrav til Forsvarets militære diplomuddannelse, således at den relevante erhvervs erfaring kan opnås gennem et særligt kvalificerende forløb inden for forsvaret, og at omfanget af denne erhvervs erfaring kan have et mindre omfang end mindst 2 år.
(Lovforslaget, s. 8).

Adgangsgrundlaget for optagelsen på den militære diplomuddannelse kræver, at den studerende har både det adgangsgivende uddannelsesniveau og den adgangsgivende uddannelsestype samt relevant erhvervs erfaring. I det følgende rammesættes det, hvad der anses for at være adgangsgivende uddannelse og relevant erhvervs erfaring.

Adgangsgivende uddannelsesniveau

Adgangskravet med hensyn til uddannelsesniveau er fastsat ud fra, hvilken retning den studerende skal følge på officersuddannelsen. Inden for officersuddannelsen er der seks forskellige retninger: en inden for hæren, to generelle inden for flyvevåbnet og tre inden for søværnet. Der er forskellige adgangsgivende professionsbachelor- eller bacheloruddannelser for hver af de seks retninger inden for officersuddannelsen. Hvis den studerende alene vil optages på den militære diplomuddannelse, stilles der samme krav til uddannelsestype og -niveau som til de studerende, som optages på officersuddannelsen.

Forsvarsakademiet har redegjort for, at gældende for uddannelsesretningen på diplomuddannelsen inden for *Hæren*, der er en adgangsgivende uddannelse en bachelor- eller professionsbacheloruddannelse, hvor der er

opnået viden, færdigheder og kompetencer inden for ledelse, organisation, europæiske og internationale studier og studier relateret til militære operationer. Dette er eksempelvis bacheloruddannelserne i statskundskab og europæiske studier samt professionsbacheloruddannelsen til katastrofe- og risikomanager (ansøgningen, s. 20).

Forsvarsakademiet har redegjort for, at de samme uddannelser er adgangsgivende for uddannelsesretningen inden for Søværnet som inden for Hæren. Desuden er eksempelvis bacheloruddannelserne i teknisk videnskab (mekatronik) og informationsteknologi samt professionsbacheloruddannelsen til diplomingeniør (elektronik) adgangsgivende til Søværnets diplomuddannelse (ansøgningen, s. 25).

Forsvarsakademiet har redegjort for, at de samme uddannelser er adgangsgivende for uddannelsesretningen inden for Flyvevåbnet som inden for Hæren – dog med den undtagelse, at hvis den studerende optages på officersuddannelsens inden for Flyvevåbnet, der er rettet mod piloter, kræver det en grunduddannelse i Forsvaret inden for Flyvevåbnet, hvor den studerende bl.a. skal have gennemført forløbet grundlæggende flyvning og ledelse samt en pilotuddannelse i USA (ansøgningen, s. 29).

Forsvarsakademiet har dermed redegjort for, at der på diplomuddannelsen vil være både studerende med en civil uddannelsesbaggrund og studerende med en militær uddannelsesbaggrund. Bachelorerne og professionsbachelorerne har relevante faglige kvalifikationer og studiekompetencer på kvalifikationsrammeniveau med en diplomuddannelse. Derudover har de opnået en målrettet praksiserfaring fra officersbasisuddannelsen. Sergenterne har faglige kvalifikationer inden for militær ledelse og studiekompetencer på et niveau, der er lavere end professionsbachelorernes og bachelorerne. Derudover har de en omfattende praksiserfaring fra deres job som sergenter, som de har opnået igennem en årrække. Forsvarsakademiet har redegjort for, at der under uddannelsesforløbet vil blive arbejdet konstruktivt med inddragelse og videreudvikling af de studerendes erfaringer (ansøgningen, s. 22).

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsen gennem de beskrevne adgangskrav bygger videre på det faglige uddannelsesniveau, som de studerende har opnået.

Relevant erhvervs erfaring

Forsvarsakademiet har redegjort for, at der som udgangspunkt er tre forskellige måder, hvorpå den studerende opnår eller har opnået relevant erfaringserfaring. Måden, hvorpå den studerende vil have opnået den relevante erhvervs erfaring, afhænger af, hvordan vedkommende optages på diplomuddannelsen. Der er tre veje til uddannelsen:

- Sergenter kan søge om optagelse på officersuddannelsen, hvori diplomuddannelsen indgår.
- Civile kan søge om optagelse på officersuddannelsen, hvori diplomuddannelsen indgår.
- Civile kan søge om optagelse udelukkende på diplomuddannelsen.

Den studerende, som er uddannet sergent, skal desuden have en akademiuddannelse i ledelse eller pædagogik for at blive optaget på diplomuddannelsen. Sergenter vil have opnået relevant erhvervs erfaring gennem deres forsvarsuddannelse og deres tjeneste i Hæren, Søværnet eller Flyvevåbnet (høringssvar, 17.10.14).

Den civilt uddannede studerende, der optages på officersuddannelsen, vil gennem officersbasisuddannelsen få den fornødne relevante erhvervs erfaring til optagelse på diplomuddannelsen. For studerende i hhv. Søværnet og Flyvevåbnet vil de ligeledes have opnået erhvervs erfaring gennem den funktionsuddannelse der netop er en del af officersuddannelsen (høringssvar, 17.10.14).

Forsvarsakademiet har yderligere redegjort for, at det er muligt alene at gennemføre den militære diplomuddannelse. I så fald skal de studerende have to års relevant erhvervs erfaring (udkast til bekendtgørelse). Der vil i alle tilfælde blive foretaget en individuel vurdering af ansøgerens ledelses erfaring. Derudover har Forsvarsakademiet for hver af de tre uddannelsesretninger redegjort for, hvilken relevant erhvervs erfaring de studerende skal besidde ved optagelse på uddannelsen.

Forsvarsakademiet har beskrevet, hvilken erhvervs erfaring de studerende, der søger om optagelse på uddannelsesretningen Hæren, skal have. Det kan bl.a. være som sergent af alle grader i Hæren, gruppefører eller delingsfører i Hjemmeværnet, i kraft af bevogtnings- og nærforsvarsopgaver i fx Hjemmeværnet og inden for Flyvevåbnets operationsstøtte eller som menig i Hæren som næstkommanderende for en gruppe og med ledelseserfaring fra det civile erhvervsliv (supplerende dokumentation af 25. august 2014). Desuden har Forsvarsakademiet rammesat kravene til den civile ledelseserfaring, som ansøgeren skal besidde (supplerende dokumentation af 12. september 2014 og af 29. september 2014). For uddannelsesretningen inden for Søværnet kan den relevante erhvervs erfaring bestå af akademisk sagsbehandling inden for det maritime område i Forsvarskommandoen, Forsvarets Efterretningstjeneste, Hjemmeværnskommandoen, Marinehjemmeværnet, Forsvarsministeriet, Justitsministeriet og Udenrigsministeriet eller på Forsvarsakademiet eller af ingeniørarbejde i den civile maritime og militære industri.

For uddannelsesretningen inden for Flyvevåbnet har Forsvarsakademiet redegjort for, at den studerende kan have fået den relevante erhvervs erfaring som leder i politiet, leder i det civile beredskab med funktionsområder inden for det flyoperative område (sikkerhedsarbejde etc.), ingeniør i den civile luftfart og den militære industri eller leder, forsker, underviser i den civile uddannelsessektor, som udbyder uddannelser inden for det flyoperative område (supplerende dokumentation af 23. september 2014).

Akkrediteringspanelet vurderer, at det potentielt vil være en udfordring for civile at nå uddannelsens mål for læringsudbytte med den erhvervs erfaring, som de skal besidde. Panelet vurderer dog, at der forventeligt vil være ganske få med denne baggrund, som vil søge om optagelse på diplomuddannelsen alene, og panelet finder samtidig, at Forsvarsakademiet har redegjort tilfredsstillende for, hvordan der i givet fald vil blive bygget videre på disse studerendes erfaring, og dermed hvordan de vil kunne indgå i uddannelse. Således lægger panelet i deres vurdering vægt på, at det i praksis ikke bliver et problem.

Akkrediteringspanelet vurderer samlet set, at uddannelsen gennem de beskrevne adgangskrav bygger videre på den relevante erhvervs erfaring, som de studerende har opnået.

Kriterium IV: Tilrettelæggelse og gennemførelse

Tilrettelæggelsen og den praktiske gennemførelse af uddannelsen understøtter opnåelsen af målene for læringsudbytte.

Uddybning:

- uddannelsen er tilrettelagt, så den studerende kan opnå uddannelsens mål for læringsudbytte inden for uddannelsens normerede studietid og med en samlet arbejdsbelastning svarende til uddannelsens omfang i ECTS-point,
- undervisningen på uddannelsen er pædagogisk kvalificeret,
- uddannelsen er tilrettelagt, så det er muligt at gennemføre én eller flere dele af uddannelsen eller udbuddet i udlandet inden for uddannelsens normerede studietid,
- dele af uddannelsen, der gennemføres uden for institutionen, herunder praktik, kliniske forløb og uddannelsesdele, der gennemføres i udlandet, indgår som integrerede dele af uddannelsen, således at de studerendes læring på institutionen og på dele, der gennemføres uden for institutionen, supplerer hinanden.

Vurdering

Kriteriet er opfyldt tilfredsstillende.

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsen vil blive tilrettelagt, så den studerende kan nå uddannelsens mål for læringsudbytte inden for den normerede studietid og med en samlet arbejdsbelastning svarende til uddannelsens omfang på 60 ECTS-point. Undervisningen på uddannelsen vil være pædagogisk kvalificeret.

Uddybning af vurderingen

Den samlede vurdering af kriteriet er baseret på vurderinger af følgende forhold:

Er uddannelsen hensigtsmæssigt tilrettelagt?

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsen er hensigtsmæssigt tilrettelagt, så den studerende kan nå uddannelsens mål for læringsudbytte inden for uddannelsens normerede studietid og med en samlet arbejdsbelastning svarende til uddannelsens 60 ECTS-point.

Uddannelsen vil blive tilrettelagt som et fuldtids- eller deltidsstudium med et omfang på 60 ECTS-point. Uddannelsesretningerne inden for Søværnet og Flyvevåbnet vil blive gennemført på et år som fuldtidsstudium. Uddannelsesretningen inden for Hæren er tilrettelagt som et deltidsstudium, som gennemføres i løbet af 18 måneder. Forsvarsakademiet har redegjort for, at den studerende vil have 27,5 arbejdstimer pr. ECTS-point. Det fremgår af skemaet over undervisningsaktivitet, at et modul på 5 ECTS-point typisk omfatter 70-75 lektioner, hvilket svarer til ca. 55 timer. For et modul på 5 ECTS-point vil der således være i alt 137,5 arbejdstimer, hvor de studerende skal bruge ca. 82 timer til forberedelse og udprøvning pr. modul. Desuden vil hver studerende på hvert modul modtage vejledning svarende til en halv lektion. I forbindelse med afgangsprojektet er der 30 lektioners vejledning (bilag 16).

Akkrediteringspanelet vurderer, at de valgte undervisnings- og arbejdsformer for hvert modul understøtter, at de studerende kan realisere uddannelsens mål for læringsudbytte.

Forsvarsakademiet har redegjort for, at det i studieordningen for hvert af modulerne er beskrevet, hvilken undervisnings- og arbejdsform der vil blive benyttet. Samlet set bliver der benyttet arbejds- og undervisningsformer som projektarbejde, casearbejde, selvstudium, simulation m.m. Eksempelvis vil der på det obligatoriske modul forsvarrets rolle i samfundet blive lagt særlig vægt på skriftlig formidling, oplæg fra underviserne og de studerende, gruppearbejde, casearbejde og diskussion (studieordningen, s. 19). På modulet internationale operationer på uddannelsesretningen inden for Hæren vil der bl.a. blive benyttet gruppearbejde, spil, simulation, diskussioner og sparring (studieordningen, s. 30). I slutningen af modulet Maritime Emergency Management på uddannelsesretningen inden for Søværnet vil der blive gennemført et operativt casestudie, hvor

der etableres en undervisningsramme i et isoleret operativt miljø med henblik på at udfærdige et øvelsesprogram, som tilgodeser samspillet mellem skibets delsystemer (studieordningen, s. 40).

Akkrediteringspanelet bemærker, at uddannelsesretningen inden for Hæren er tilrettelagt, så der er to praktikperioder undervejs i diplomuddannelsen, der er en del af officersuddannelsen, nemlig efter hhv. 1. og 3. modul. Forsvarsakademiet har beskrevet, at viden fra praktikperioderne skal indgå i diplomuddannelsen for at koble teori med praksis (ansøgningen, s. 13). Panelet bemærker, at det kræver opmærksomhed med hensyn til, hvordan de studerende kan inddrage viden fra praksis i undervisningen, da de studerende opnår erhvervs erfaring på forskellige tidspunkter.

Er underviserne pædagogisk kvalificerede?

Akkrediteringspanelet vurderer, at underviserne tilknyttet uddannelsen vil være pædagogisk kvalificerede.

Forsvarsakademiet har redegjort for samtlige underviseres pædagogiske kvalifikationer, nærmere bestemt hvilken pædagogisk uddannelse de hver især har. Eksempelvis masteruddannelse i voksnes læring og kompetenceudvikling, masteruddannelse i læreprocesser, pædagogisk diplomuddannelse, lektorkvalificering i forbindelse med civile professionsbacheloruddannelser og Forsvarets eget kursus Videregående læreruddannelse.

Forsvarsakademiet har redegjort for, at det systematisk vil blive sikret, at underviserne kompetenceudvikles inden for det pædagogiske område, hvor der stilles krav om, at samtlige undervisere skal have et givent pædagogisk niveau. Dette gælder både nuværende og nyansatte undervisere. Når der fremover skal ansættes undervisere, vil der blive stillet krav om, at de har et givent pædagogisk niveau. For at sikre dette har Forsvarsakademiet udarbejdet en strategi for udvikling af pædagogiske og forskningsmetodiske kompetencer (bilag 17). Af denne fremgår det, at der skal udarbejdes en handleplan og en procedure for det videre arbejde, der bl.a. består i at undersøge, hvordan kompetenceudviklingsforløb skal udformes. Målet er, at der skal udvikles en pædagogisk linje for Forsvarsakademiet, så underviserne har et fælles mål, fælles redskaber og en fælles referenceramme for udvikling, tilrettelæggelse, gennemførelse og evaluering af undervisningen. Planen skal være klar, så det fra 2015 er muligt at påbegynde kompetenceudviklingsforløbene. Akkrediteringspanelet vurderer, at strategien ikke sandsynliggør, hvordan Forsvarsakademiet konkret vil sikre, at underviserne er pædagogisk kvalificerede. Dog vurderes det, at udarbejdelse af en handleplan vil kunne sikre det.

Kriterium V: Intern kvalitetssikring og -udvikling

Kvalitetssikringen af uddannelsen er i overensstemmelse med de europæiske standarder og retningslinjer for de videregående uddannelsesinstitutioners interne kvalitetssikring af uddannelser og er velfungerende i praksis.

Uddybning:

Institutionen sikrer, at:

- der gennemføres løbende kvalitetssikring og -udvikling af uddannelsens tilrettelæggelse og gennemførelse, herunder indsamling, analyse og anvendelse af relevant information og de studerendes evaluering af undervisningen,
- der gennemføres periodiske evalueringer af uddannelsen med inddragelse af aftagere og øvrige relevante interessenter,
- dele af uddannelsen, som gennemføres uden for institutionen, herunder praktik, kliniske forløb og uddannelsesdele, der gennemføres i udlandet, omfattes af det systematiske kvalitets-sikringsarbejde,
- uddannelsens fysiske faciliteter, og materielle ressourcer er relevante for at realisere målene for læringsudbyttet.

Vurdering

Kriteriet er opfyldt tilfredsstillende.

Akkrediteringspanelet vurderer, at der vil blive gennemført løbende kvalitetssikring og -udvikling af uddannelsens tilrettelæggelse og gennemførelse. Institutionen vil indsamle, analysere og anvende relevant information, herunder de studerendes evalueringer af undervisningen. Periodiske evalueringer af uddannelsen vil inddrage aftagere gennem et aftagerpanel under Forsvarets Uddannelsesforum og gennem dimittendundersøgelser. Uddannelsens fysiske faciliteter og materielle ressourcer er relevante for at realisere målene for læringsudbytte.

Uddybning af vurderingen

Den samlede vurdering af kriteriet er baseret på vurderinger af følgende forhold:

Bliver information om uddannelseskvaliteten løbende indsamlet og anvendt?

Akkrediteringspanelet vurderer, at information om uddannelsens kvalitet løbende bliver indsamlet og anvendt.

Kvalitetssikringen og -udviklingen af uddannelsen er beskrevet på baggrund af et eksisterende kvalitetsudviklingssystem, der står over for en justering, og nye dokumenter, der vil være gældende for Forsvarsakademiets nye organisation. De informationer, som vil blive indsamlet til kvalitetssikring af uddannelsen, vedrører:

- Eksamensresultater
- Censorindberetninger (Eksamensforløb)
- Gennemførelse på normeret tid
- Frafald
- ECTS-belastning
- Læringseffekt og relevans (årlig dimittend- og aftagerundersøgelse)
- Læringsproces
- Studiemiljø
- Tilrettelæggelse og progression.

Studenterevaluering gennemføres elektronisk efter hvert modul på diplomuddannelsen. De studerende vil bl.a. blive spurgt om deres læreproces, hvor der vil være fokus på sammenhængen mellem læringsmål, indhold og undervisningsmetode og eksamen, inkl. overensstemmelse med målene i studieordningen. Resultaterne af disse

evalueringer vil blive diskuteret af den modulansvarlige og institutlederen. For at sikre progression på uddannelsen vil de studerende årligt blive spurgt om sammenhængen og progressionen imellem uddannelsens moduler. Der vil være fokus på undervisningsmetode, indhold og niveau samt kobling af teori og praksis (ansøgningen, s. 38).

Kvalitetssikringssektionen vil hvert år udarbejde en oversigt over eksamensresultater for hver enkelt modul og en oversigt over gennemsnittet af de studerendes eksamensresultater for deres samlede forløb. Sektionen vil også opgøre hhv. gennemførelse på normeret tid og frafald på uddannelsen og udarbejde en statistik. Hvis mere end 10 % er faldet fra uddannelsen, eller hvis mere end 10 % ikke har gennemført på normeret tid, undersøger sektionen årsagen, og studieledelsen handler for at afhjælpe evt. problemer. Kvalitetssikringssektionen vil også en gang årligt indhente informationer om studiemiljøet og udarbejde en rapport om dette.

En gang årligt udarbejder formandskabet for Forsvarets Censorkorps en rapport med informationer om eksamensforløbene i årets løb.

Dekanen har det tværgående ansvar for udarbejdelse af og opfølgning på fælles strategier og rammer for arbejdet med uddannelsen. Dekanatets stab ledes af en prodekan med ansvar for udvikling og vedligeholdelse af procedurer for kvalitetssikring. Til dekanatet er der også knyttet en kvalitetskonsulent med særligt fokus på kvalitetssikring af Forsvarsakademiets pædagogiske kompetencer. Endelig har Forsvarsakademiet nedsat et kvalitetsudviklingsråd bestående af chefen for uddannelsesafdelingen, dekanen, studieledere samt institut- og centerledere. Her behandles uddannelsesrapporter, før aftagerpanelet involveres (ansøgningen, s. 43).

Hvordan vil aftagere og øvrige relevante interessenter blive inddraget i periodiske evalueringer af den samlede uddannelse?

Akkrediteringspanelet vurderer, at der vil blive foretaget periodiske evalueringer af den militære diplomuddannelse, og at aftagere og øvrige relevante interessenter vil blive inddraget i den forbindelse.

Som en del af de årlige evalueringer af læringseffekt og relevans vil aftagere og dimittender i en række arbejdsgrupper blive spurgt direkte om den militære diplomuddannelses læringsudbytte. Her vil der være fokus på, om dimittenderne er i stand til at vurdere, reflektere over og anvende teoretiske og metodiske elementer. Evalueringen vil således have fokus på, om den militære diplomuddannelse niveaumæssigt er sammenlignelig med civile diplomuddannelser (supplerende dokumentation, 23. september 2014).

Aftagerne vil desuden blive inddraget i evalueringen i regi af Forsvarets Uddannelsesforum. Uddannelsesforummet består, som beskrevet under kriterium 2, af repræsentanter fra Forsvarets myndigheder samt Hjemmeværnskommandoen, Forsvarets Efterretningstjeneste, Forsvarsministeriet og Forsvarsakademiet. Ved møder i Uddannelsesforummet bliver aftagerne opfordret til at komme med forslag til områder, de ønsker belyst på baggrund af effekten og relevansen af nyuddannedes kvalifikationer. Uddannelsesforummet skal udvikle aftagernes kompetenceprofiler for de pågældende dimittendniveauer med uddannelsesfaglig støtte fra arbejdsgrupper eller fagudvalg. Til aftagerpanelet er der gennem ekspertråd knyttet dimittender og civile sparringspartnere (ansøgningen, s. 41). Diplomuddannelsen vil blive behandlet i Uddannelsesforummet som en særskilt uddannelse, samtidig med at officersuddannelserne bliver behandlet som en samlet uddannelse inklusive diplomuddannelsen (supplerende dokumentation af 23. september 2014).

Derudover vil der blive gennemført dimittendundersøgelser en gang årligt, hvor dimittenderne skal vurdere, om de har opnået de kompetencer, som de vurderer de har behov for som nyuddannede, og om det lærte er relevant, herunder hvad de evt. ikke har lært. Disse evalueringer vil typisk blive gennemført som fokusgruppeinterview. Evalueringresultaterne tilgår Uddannelsesforummet (ansøgningen, s. 41).

Sikrer uddannelsen løbende de nødvendige fysiske faciliteter og materielle ressourcer?

Akkrediteringspanelet vurderer, at Forsvarsakademiet løbende vil sikre, at der er de nødvendige fysiske faciliteter.

Institutionen sikrer, at de fysiske faciliteter og materielle ressourcer er tilstrækkelige til, at uddannelsen kan gennemføres med tilstrækkelig kvalitet, ved en gang om året at indhente informationer om de fysiske faciliteter og materielle ressourcer. Det omfatter bl.a. undervisnings- og gruppe lokaler og deres indretning, it-faciliteter og bibliotek.

Hvert institut gennemfører årlige studiemiljømålinger. Tilsvarende indeholder uddannelsesevalueringerne spørgerammer om såvel det fysiske som det sociale studiemiljø. Herved indsamles viden om de studerendes oplevelse af studiemiljøet og deres visioner eller ønsker på området gennem bred inddragelse af de studerende.

Om akkrediteringen

Lovgrundlag

En akkrediteringsvurdering af en uddannelse er en faglig vurdering af, om uddannelsen lever op til foruddefinerede kriterier. Denne akkrediteringsvurdering er foretaget med udgangspunkt i de kriterier for uddannelsers kvalitet og relevans, som er fastlagt i bekendtgørelse nr. 745 af 24.6.2013 (Bekendtgørelse om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner og godkendelse af nye videregående uddannelser).

Metode og proces

Akkrediteringsprocessen bygger på metodiske elementer, som er internationalt anerkendte, og på de europæiske standarder og retningslinjer for kvalitetssikring af videregående uddannelse. Hovedelementerne i akkrediteringsprocessen er, at institutionen indsender sit skriftlige materiale for at vise, hvordan kriterierne er opfyldt, at et fagligt akkrediteringspanel vurderer dette, og at der udarbejdes en akkrediteringsrapport, som offentliggøres.

AI har tilrettelagt akkrediteringsprocessen med det formål at sikre en transparent proces og tilvejebringe et solidt dokumentationsmateriale, som akkrediteringspanelet kan foretage sin vurdering på baggrund af.

Processen skitseres kort herunder. En uddybning af processen findes i AI's *Vejledning til uddannelsesakkreditering. Nye uddannelser og udbud*, som er tilgængelig på www.akkr.dk.

- Institutionen har været inviteret til et vejledende informationsmøde om akkrediteringsopgaven.
- Institutionen har indsendt ansøgning og bilag for at vise, hvordan de opfylder kriterierne. Kravene til den skriftlige dokumentation fremgår af *Vejledning til uddannelsesakkreditering. Nye uddannelser og udbud*.
- Akkrediteringspanelet og AI har analyseret materialet ud fra de kriterier, som er fastlagt for akkreditering af nye uddannelser og udbud, og har bedt institutionen om at indsende supplerende dokumentation ved tvivlsspørgsmål.
- AI har udarbejdet akkrediteringsrapporten på baggrund af institutionens skriftlige materiale og akkrediteringspanelets analyse og vurdering heraf. Rapporten er godkendt af akkrediteringspanelet.
- Rapporten har været i høring på uddannelsesinstitutionen. Institutionen har indsendt et høringssvar, og der redegøres for ændringer i rapporten efter høringssvaret i det følgende afsnit om sagsbehandling.
- AI har sendt den endelige akkrediteringsrapport til Akkrediteringsrådet og har samtidig offentliggjort rapporten på www.akkr.dk. Akkrediteringsrapporten danner grundlag for Akkrediteringsrådets afgørelse om positiv akkreditering eller afslag på akkreditering.
- Akkrediteringsrådet meddeler sin afgørelse til uddannelsesinstitutionen og Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Organisering

Akkrediteringskonsulenten Mia Holm Andreasen fra AI har haft det metodiske og praktiske ansvar for akkrediteringen og har udarbejdet denne rapport i samarbejde med panelet.

Sagsbehandling

Ansøgningen er modtaget den 27. juni 2014

Akkrediteringsrapporten er sendt i høring hos institutionen den 1. oktober 2014
Høringssvaret har ikke medført ændringer i kriterievurderingerne.

Akkrediteringsrapporten er behandlet på Akkrediteringsrådets møde den 24. november 2014

Dokumentation – samlet oversigt

Ansøgning

Studieordning

Kriterium 2

- Bilag 01, Rammestudieordning, Officersuddannelse for Hæren.pdf
- Bilag 02, Rammestudieordning, Officersuddannelse for Søværnet.pdf
- Bilag 03, Rammestudieordning, Officersuddannelse for Flyvevåbnet.pdf
- Bilag 05, Organisationsdiagram for Forsvarsakademiet.pdf
- Bilag 07, Politik for Forsvarets uddannelsesforum.pdf
- Bilag 08, Sammenhæng mellem videnindhold i moduler og videnindhold i aktiviteter.pdf
- Bilag 09, Forsvarsakademiets Forskningsstrategi.pdf

Kriterium 3

- Bilag 06, Officerens kernekompetencer.pdf
- Bilag 10, Matrix for kompetenceprofil og diplomuddannelsens mål for læringsudbytte for Hæren .p.d.f
- Bilag 11, Matrix for kompetenceprofil og diplomuddannelsens mål for læringsudbytte for Søværn e.t.
- Bilag 12, Matrix for kompetenceprofil og diplomuddannelsens mål for læringsudbytte for Flyvevåbnet
- Bilag 13, Matrix for diplomuddannelsens mål for læringsudbytte og moduler for Hæren.pdf
- Bilag 14, Matrix for diplomuddannelsens mål for læringsudbytte og moduler for Søværnet.pdf
- Bilag 15, Matrix for diplomuddannelsens mål for læringsudbytte og moduler for Flyvevåbnet.pdf

Kriterium 4

- Bilag 16, Beskrivelse af studieaktivitetet.pdf
- Bilag 17, FAK strategi for udvikling af pædagogiske og forskningsmetodiske kompetencer.pdf

Kriterium 5

- Bilag 18, Dokumenthierarki vedr. Kvalitetssikring af Kvalitetsudvikling af Forsvarets Lederuddannelser.pdf
- Bilag 19, Politik for kvalitetssikring af Forsvarets officersuddannelser.pdf
- Bilag 20, Forsvarsakademiets Kvalitetssikrings- og Kvalitetsudviklingsstrategi.pdf

Følg brev med rektors godkendelse

Supplerende dokumentation - den 25. august 2014

Supplerende dokumentation - den 12. september 2014

Supplerende dokumentation - den 23. september 2014

Supplerende dokumentation - den 29. september 2014

Udkast til bekendtgørelse om Forsvarets militære diplomuddannelse (udsendt den 19. september 2014).

Juridiske opmærksomhedspunkter

Lovforslag

Vurderingen er foretaget med forbehold for godkendelse af ”Forslag til lov om ændring af lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. og lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne” (<https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/39014>)

Lovforslaget har været i høring indtil den 3. oktober 2014.

Hvis lovforslaget vedtages, er ikrafttrædelsesdatoen den 1. januar 2015.

Af lovforslaget fremgår det, at lovændringen vil medføre, at:

Med forslaget får uddannelses- og forskningsministeren hjemmel til at godkende, at forsvarsministeren fastsætter bestemmelser om fravigelse af kravet om mindst 2 års relevant erhvervs erfaring før optagelse på den militære diplomuddannelse. Hermed får Forsvarsministeriet hjemmel til at fastsætte sine egne bestemmelser om adgangskrav til Forsvarets militære diplomuddannelse, således at den relevante erhvervs erfaring kan opnås gennem et særligt kvalificerende forløb inden for forsvaret, og at omfanget af denne erhvervs erfaring kan have et mindre omfang end mindst 2 år.

(Lovforslaget, s. 8).

Bekendtgørelse

Vurderingen er foretaget med forbehold for godkendelse af *Udkast til bekendtgørelse om Forsvarets militære diplomuddannelse* (Udsendt den 19. september 2014).